

КУЗНЕЦОВ Микола Іванович (Кузнецов Николай Иванович; 06(18). 12. 1864, С.-Петербург — 22. 05. 1932, там само) — російський геоботанік. Доктор ботаніки (1911), професор (1912), член-кореспондент АН СРСР (1904). Золота медаль ім. П. Семенова-Тянь-Шанського Рос. геогр. товариства. Закін. С.-Петербур. університет (1888). Від 1891 працював у С.-Петербур. ботан. саду, де очолював рос. гербарій; від 1894 викладав на Жін. пед. курсах С.-Петербур. Фребелів. товариства. Від 1895 — завідувач кафедри ботаніки, дир. ботан. саду Юр'єв. університету (нині м. Тарту, Естонія), 1900–14 видавав «Труды Ботанического сада Императорского Юрьевского университета», разом з учнями — фундам. дослідж. «*Flora caucasica critica*» (не заверш.; вийшло 45 вип., 1901–16). Від 1915 — директор Нікіт. ботан. саду в Криму, брав участь у створенні ботан. кабінету і гербарію при ньому, видавав ж. «Вестник русской флоры»; співзасн. Таврій. університету (Сімферополь), де 1918–21 працював завідувач кафедри ботаніки, деканом фіз.-мат. ф-ту. Від 1921 — у Ленінграді (нині С.-Петербург): до 1932 — професор кафедри географії й екології рослин Університету; заст. дир. Геогр.-екон. НДІ; водночас від 1922 — організатор і зав. геоботан. відділу Гол. ботан. саду; 1923–25 — проф. Політех. інституту. Учасник експедицій у Архангел. губ., на Пн.

Урал, Кавказ та ін. Вивчав флору Кавказу, її історію, систематику і філогенію квіток. рослин, проблеми ботан. районування європ. частини СРСР. Ініціатор робіт з геогр. картування СРСР. Брав участь в укладанні «Геоботанической карты Европейской части СССР в масштабе 1 : 1 050 000» (1926–32) і «Ботанико-географической карты Европейской части СССР в масштабе 1 : 1 050 000» (1926; обидві — Ленінград). Автор нарисів про життя і діяльність [А. Бекетова](#), [Г. Танфільєва](#), [А. Краснова](#) та ін. Його ім'ям названо рід і низку видів рослин.

Основні праці

Новейшие успехи океанической фито-географии // Изв. Рус. геогр. об-ва. С.-Петербург, 1906. Т. 31; Основы ботаники. По лекциям, читанным в Юрьевском университете: В 2 т. Юрьев, 1914; 1915; Сф., 1919; Введение в систематику цветковых растений: Пособ. Юрьев, 1914; Ленинград, 1936; Краткий очерк истории развития растительности Кавказа // Вест. рус. флоры. 1915. Т. 1, № 1; Ботанико-география на Украине // Геогр. вест. 1922. Т. 1, № 1; Жизнь и строение растений. Ленинград, 1924; Ботанико-географическое картирование Европейской России // Зап. Одес. об-ва естествоиспытателей. 1928. Т. 44.

Рекомендована література

1. Комаров В. Л. Памяти Н. И. Кузнецова (1864–1932) // Сов. ботаника. 1933. № 1;
2. Тумаджанов И. И. Профессор Николай Иванович Кузнецов и изучение истории лесной растительности Кавказа // БЖ. 1957. № 9;
3. Волков В. А., Куликова М. В. Российская профессура. XVIII – начало XX вв. Биологические и медико-биологические науки: Биограф. слов. С.-Петербург, 2003;
4. Бабий Т. П., Коханова Л. Л., Костюк Г. Г., Задорожный А. Г., Матвеев С. А., Погребняк Л. П., Теплицкая Е. В., Труханов В. А. Биологи: Биографический справочник. К., 1984;
5. Липшиц.

[Д. В. Сунгуров](#)

Бібліографічний опис:

Кузнецов Микола Іванович / Д. В. Сунгуров // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-1388>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).